

12. Lopes-Pintor R. Electoral management bodies as institutions of governance (Bureau for development policy United Nations Development Program). New York, 2000, p.121;
13. Костенко Н. Медиа в выборах. Ценносные ориентиры украинской политической прессы. Polis, 1999, nr.6, p. 85;
14. Boțan I. La ce servește dreptul de vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat? <http://www.e-democracy.md/comments/political/20090201/>;
15. Spinei T. Introducere în politologie. Centrul Ed. USM. Chișinău, 2003, p. 127;
16. <http://www.roep.ro/ro/section.php?id=1&l2=15>
17. Codul bunelor practici în materie electorală: Linii directoare și raport explicativ. Veneția, octombrie 2002, Culegere de documente. Știința și tehnica democrației, No.34. CDL-AD (2002) 23 rev. Traducere neoficială. http://www.bice.md/UserFiles/File/Alegeri/Texte/Codul_Venetia.doc
18. Vâlsan C. Politologia. Ed. Economica. București, 1997, p.93

ORIENTAREA PROFESIONALĂ - IMPERATIV ÎN ALEGEREA PROFESIEI

Cristina Balanuță, studentă, USM,
Diana Cheianu-Andrei, dr., conf.univ., USM

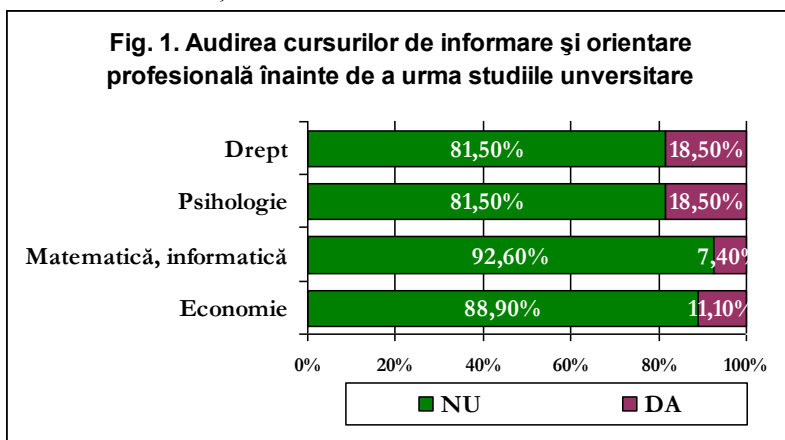
Pe parcursul ultimilor ani, principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova marchează o creștere economică durabilă și o stabilizare relativă macroeconomică, iar indicatorii sociali indică o îmbunătățire modestă a situației în domeniile sferei sociale.

Pe fundalul acestor schimbări spre bine a vieții social-economice din republică, o ameliorare a situației ar trebui să se observe și pe piața muncii. Or, piața muncii, fiind o piață derivată, trebuie să reflecte pe deplin succesele sau insuccesele înregistrate de economia națională. Însă, analiza evoluțiilor de pe piața muncii din Republica Moldova din ultimii ani, reflectă o reducere continuă

a principalilor indicatori ocupaționali, ceea ce nicidecum nu explică creșterile înregistrate în principalele ramuri ale economiei.

În condițiile diminuării principalilor indicatori ocupaționali situația tinerilor pe piața muncii a devenit și mai gravă. Se observă o descreștere simțitoare a ponderii populației tinere ocupate în totalul populației ocupate, iar șomajul în rândul tineretului ia proporții îngrijorătoare. Dar tinerii se confruntă nu numai cu riscul de a deveni șomeri, dar și cu alte probleme legate de: plasarea în câmpul muncii; formarea profesională neadecvată exigențelor pieței muncii; salarizarea indecentă; oportunitățile de angajare neatractive, etc.

În aceste condiții, evaluarea cunoștințelor și atitudinilor tinerilor față de procesul de orientare profesională, cunoașterea practicilor care influențează alegerea profesiei sunt lucruri extrem de importante care trebuie cercetate și analizate de specialiști. Respectiv, am studiat prin metoda anchetei în bază de chestionat, opinia a 108 studenți din Universitatea de Stat din Moldova.

Tinerii studenți reprezintă viitorii specialiști care vor suplimenta populația activă de pe piața muncii și ne-am propus să cercetăm comportamentul lor în momentul alegerii profesiei. Astfel, 92,6% din studenții de la matematică și informatică, 88,9% din cei de la

economie, 81,5% din cei de la drept și 81,5% din cei de la psihologie nu au urmat nici un curs de orientare profesională (vezi Figura 1).

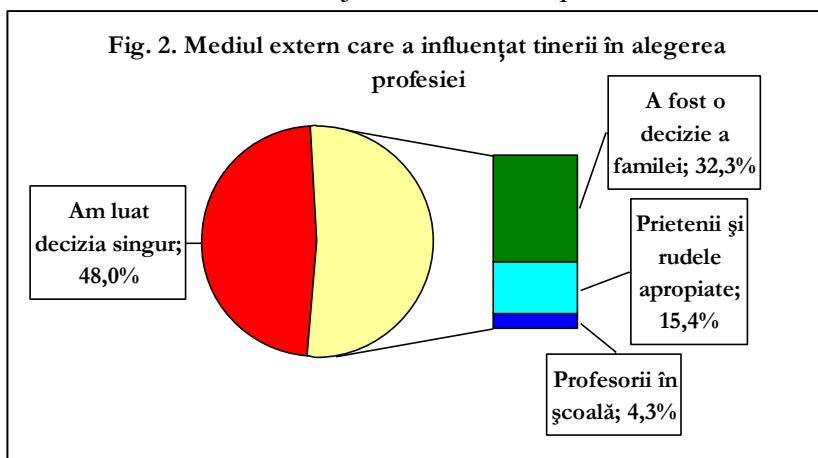
Faptul că studenții își fac studiile într-o instituție de învățământ în vederea obținerii unei meserii sau profesii nu înseamnă că toți sunt mulțumiți de alegerea făcută. Din totalul studenților participanți la sondaj, 84,2% sunt mulțumiți de profesiunea aleasă, iar 15,8% nu sunt mulțumiți. Este și normal ca să nu fie toți mulțumiți de alegerea efectuată, mai ales dacă inițial când au luat decizia respectivă nu au cunoscut foarte multe despre aceasta. Motivele pentru care studenții sunt nemulțumiți de profesiunea aleasă sunt diferite. 40,9% (din 15,8%) sunt nemulțumiți de profesiunea aleasă deoarece aceasta nu corespunde intereselor lor. Prin urmare, tinerii în cauză însușesc o profesie contrar voinței lor. Probabilitatea că aceștia vor activa, după finalizarea studiilor, conform profesiei însușite este destul de mică. Aproape o treime din tinerii studenți respondenți sunt nemulțumiți de profesia pe care o însușesc din simplul considerent că salariile practicate pentru aceasta sunt inferioare comparativ cu salariile oferite pentru alte profesii. 23,6% din studenții respondenți sunt nemulțumiți de profesiunea aleasă deoarece au conștientizat dificultatea problemei de a se angaja în câmpul muncii. Așadar, persoanele respective când au decis asupra profesiei nu au analizat evoluția cererii și ofertei acesteia pe piața muncii. De asemenea, 16,4% din studenții respondenți sunt nemulțumiți de faptul că cu meseria pe care o însușesc nu vor reuși să se angajeze în localitatea natală.

Există foarte multe cazuri când tinerii iau decizii pripite referitoare la alegerea profesiei fără a ține cont de evoluțiile ulterioare și oportunitățile oferite de piața muncii. Nemulțumirea studenților față de meseria sau profesia aleasă apare, de obicei, pe durata studiilor. Însă, pentru o parte din tineri, nemulțumirea apare chiar de la început, adică din momentul alegerii profesiei.

Cauzele ce i-au determinat pe unii tineri să opteze pentru o profesie de care nu sunt mulțumiți sunt multiple. 40 la sută sunt

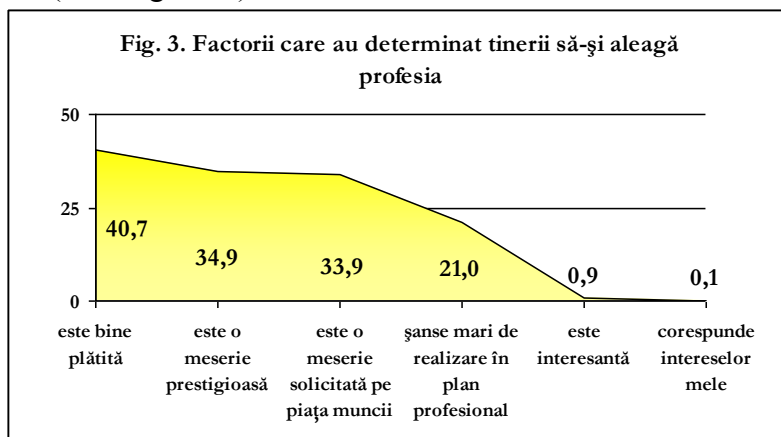
nemulțumiți de faptul că nu există o imagine clară despre profesia aleasă și, prin urmare, nu vor ști unde vor putea activa după finalizarea studiilor. În multe cazuri, nemulțumirea a apărut chiar din start, decizia de a opta pentru o meserie sau alta a fost luată contrar voinței lor. În acest sens, observăm că 31,8% au optat pentru profesiunea respectivă doar pentru a obține o bursă, iar 27,3% - datorită concursului mic la profesiunea dată. 6,4% au acceptat profesia din considerentul că nu a avut alte opțiuni în localitatea în care locuiește. De asemenea, constatăm că 3,6% au optat pentru profesia în cauză datorită garantării unui loc de muncă, 2,7% - la insistența părinților și 1,8% - din dorința de a avea studii superioare.

Alegerea meseriei/profesiei reprezintă o dilemă ce preocupă cea mai mare parte a tinerilor. Nefiind inițiați în tot spectrul profesiunilor existente, tinerilor le vine greu să facă o alegere corectă. De aceea, o bună parte din tineri sunt influențați de alte persoane sau chiar solicită ajutor în acest scop.

Potrivit rezultatelor sondajului, aproape jumătate din studenții respondenți au luat singuri decizia referitoare la profesiunea pe care o însușesc. Peste o treime din studenții, participanți la sondaj,

au menționat că a fost o decizie a familiei. 15,4% au fost influențați de prietenii și rudele apropiate, iar 4,3% de către profesorii din școală (vezi Figura 2.).

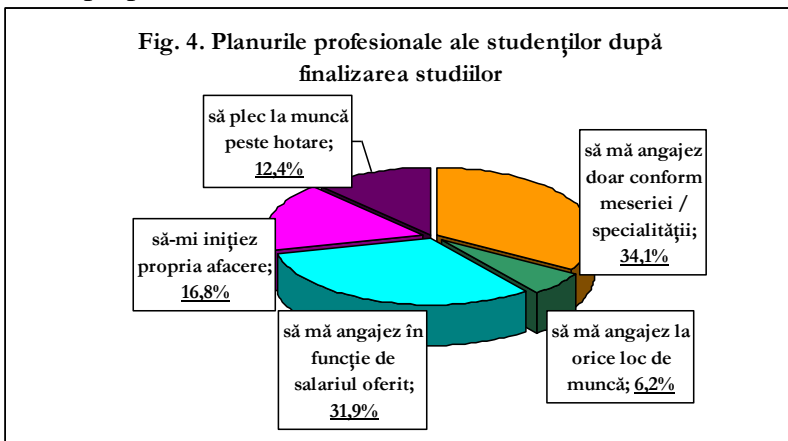

De obicei, alegerea profesiei se face în funcție de anumite criterii și anume: prestigiul profesiei, nivelul de salarizare aplicat, posibilitatea de angajare în câmpul muncii etc. Conform datelor sondajului realizat, principalul criteriu după care se ghidează tinerii în alegerea profesiei/meseriei îl reprezintă salariul oferit. 40,7% au ales profesia din considerentul că este bine plătită, 34,9% - pentru că este o profesie prestigioasă, 33,9% - deoarece este o meserie solicitată pe piața muncii și 21,0% datorită posibilităților de realizare în plan profesional. 19,8% din respondenți nu știau nimic despre profesiunea dată la momentul luării deciziei de a o însuși. Aceasta ne demonstrează faptul că persoanele în cauză nu au avut posibilitatea de a se informa despre meseriile existente în general și a celei alese, în mod special (vezi Figura 3).

Pentru ca tinerii să fie cât mai bine informați despre profesiile/meseriile existente pe piața muncii, evoluția acestora sub aspectul cererii și al ofertei, precum și salariile practice este binevenit existența unui sistem de informare, coordonat de instituțiile guvernamentale. Altfel, tinerii ar putea fi informați și, totodată, influențați de alte persoane mai puțin pregătite în acest

domeniu.

Pentru cea mai mare parte a studenților apare întrebarea: Ce voi face după finalizarea studiilor? Este o întrebare la care ei nu pot oferi un răspuns concret datorită situației incerte. 34,1% din studenții respondenți doresc ca după finalizarea studiilor să se angajeze doar conform meseriei/profesiei însușite. Persoanele în cauză doresc cu adevărat să-și dezvolte o carieră profesională. Pentru 31,9% din studenți mai puțin contează dacă vor activa conform profesiei însușite, salariul oferit va constitui principalul criteriu ce-i va determina să accepte sau nu un anumit post de muncă. Este îmbucurător să constatăm că 16,8% din studenții respondenți doresc ca după finalizarea studiilor să-și inițieze și dezvolte propria afacere.

În același timp, observăm că 12,4% din studenții respondenți doresc să plece la muncă peste hotare după finalizarea studiilor (vezi Figura 4). Ar fi o soluție numai dacă aceștia vor merge să activeze conform meseriei însușite și în baza unui contract de muncă legal. În caz contrar, cunoștințele profesionale acumulate pe durata studiilor își pierd din valoarea lor, iar perioada de timp nevalorificată din punct de vedere profesional îi va dezavantaja și mai mult la angajare, după revenirea în țară.

Piața muncii din Republica Moldova a suferit profunde

transformări generate de reformele economice în ultimele două decenii, cu influențe directe asupra calității factorului uman. Condițiile sociale au determinat reducerea sporului demografic natural și accentuarea migrației forței de muncă, în special a celei tinere, fapt care a cauzat scăderea constantă a populației active.

În urma cercetării efectuate am constatat:

1. Dificultăți de acces al tinerilor pe piața muncii. În contextul modificării pieței muncii și al provocărilor de ordin demografic, este tot mai dificil ca tinerii să pătrundă pe piața muncii. În ajutorarea tinerilor privind accesul lor pe piața muncii ar trebui să se implice mai mult instituțiile guvernamentale preocupate de această activitate, în special Agenția Națională pentru ocuparea Forței de Muncă. Drept urmare **recomandăm:**

- *crearea Centrelor de Informare și Orientare Profesională pe lângă Centrele de resurse pentru tineret;*

- *facilitarea trecerii de la școală la locul de muncă prin consolidarea serviciilor de informare a elevilor și studenților din anii terminali cu privire la oportunitățile și riscurile de pe piața muncii;*

- *promovarea și dezvoltarea parteneriatelor în rândul instituțiilor de învățământ, întreprinderilor și altor instituții în vederea facilitării trecerii de la școală la viața activă;*

- *organizarea serviciilor specializate de informare și consiliere profesională și a serviciilor de mediere a munci.*

2. Lipsa unor programe concrete de orientare profesională a tinerilor. În prezent, tinerii simt un vacuum de informație în ceea ce privește orientarea lor în aspect profesional. Cea mai mare majoritate a tinerilor își aleg meseria sau profesiune fără a ține cont de evoluția acesteia pe piața muncii și de perspectivele de angajare după însușirea acesteia. În prezent, în instituțiile preuniversitare de învățământ nu se realizează programe de orientare profesională și de consiliere în carieră ce le-ar permite tinerilor să înțeleagă mai bine situația pieței muncii. Datorită lipsei orientării profesionale, o bună parte din tineri sunt nemulțumiți de meseria sau profesiunea aleasă.

Pentru îmbunătățirea situației **recomandăm:**

- *dezvoltarea unor parteneriate între Ministerul Educației și Tineretului, pe de o parte, și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Centrele de resurse pentru tineret, pe de altă parte, în vederea elaborării unor programe viabile de orientare profesională prin cuprinderea tuturor instituțiilor preuniversitare de învățământ;*
- *implicarea mai activă a mass-mediei în procesul de orientare profesională a tinerilor, prin elaborarea unor rubrici cu caracter permanent despre meseriile și profesiunile existente pe piața muncii;*
- *plasarea și reactualizarea permanentă a informației pe site-ul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă privind evoluția meseriilor și profesiunilor pe piața muncii, în special cererea și oferta acestora;*
- *organizarea seminarelor, meselor rotunde, întrunirilor de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, cu participarea organizațiilor non guvernamentale, privind consilierea în cariera profesională a tinerilor.*

MODALITĂȚI DE INTEGRARE ÎN CÂMPUL MUNCII A TINERILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA: STUDIU SOCIOLOGIC ÎN BAZA SATULUI SELIȘTE DIN RAIONUL NISPORENI

Plop Nina, studentă, USM,
Diana Cheianu-Andrei, dr., conf.univ., USM

Integrarea în câmpul muncii este o parte integrantă a vieții. Scopul vieții este să fii liber și apt de a face o alegere, să trăiești acea viață pe care dorești să o trăiești. Societatea se poate considera dezvoltată în măsura în care ea asigură posibilitate oamenilor, inclusiv tinerilor, să se manifeste în viața ei și să o construiască cu demnitate, în același timp, munca este un mijloc de dezvoltare.